

Zuzana Formanová: Pronikání neindoevropských lexikálních jednotek do španělštiny

(Posudek vedoucího diplomové práce)

Diachronní téma s lexikálním zaměřením je u současných diplomových prací ojedinělé a každý materiálový i interpretační přínos je zde cenný. Zuzana Formanová se nezalekla šíře a různorodosti tématu a předložila syntetickou práci, která plasticky shrnuje dostupné výsledky dosavadních výzkumů a je zajímavou a inspirativní četbou.

Práce je zasazena do širšího rámce, v němž se podává výklad o způsobech obohacování slovní zásoby a o místě, které v tomto procesu zaujímá přejímání slov z cizích jazyků. Diplomantka vychází spíše z učebnic a školsky orientovaných publikací než z teoretických monografií, ale to je dáno povahou tématu. Výstižně charakterizuje základní principy, všímá si vnějších okolností umožňujících pronikání neindoevropských lexikálních jednotek do španělštiny, stručně charakterizuje zdrojové jazyky a jednotlivé fáze vývoje španělštiny z latiny i vztah lexikálních přejímek k nim.

Ze zdrojových jazyků staví do centra pozornosti na jedné straně arabštinu, na druhé straně indiánské jazyky karibské oblasti, Mexika a Jižní Ameriky a vysvětluje historické příčiny jejich vlivu na vznikající španělštinu. Zaměřuje se při tom na fonetické adaptace přejímek a všímá si souvislostí mezi různými způsoby řešení.

Mimořádnou analytickou hodnotu má čtvrtá kapitola, obsahující velmi podrobný katalog přejímek rozdělených podle zdrojových jazyků. Autorka u každého hesla uvádí čtyři relevantní údaje:

1. etymologické východisko (jazyk i tvar)
2. původní význam přejímky ve španělštině (staré kastilštině)
3. první dokumentaci výpůjčky ve španělštině (doba a dokument)
4. kvantifikaci výskytu zjištěnou v elektronickém korpusu CORDE

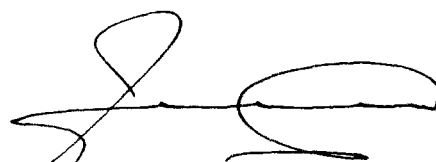
Takto velmi úspornou formou podává rozbor velkého souboru materiálu (obsaženého v internetovém DRAE, příp. v některých publikacích o americké španělštině). Práce se tak stává cenným zdrojem poznatků jak pro zkoumání vlivů různých neindoevropských jazyků na španělštinu a proporcí těchto vlivů, tak pro zkoumání diachronních pohybů ve slovní zásobě španělštiny i určitých areálních specifičností. Katalog výpůjček není mechanickým výběrem ze slovníků, je zde i cenný oddíl „Slova s diskutovanou etymologií“, v němž autorka komentuje rozporné výklady španělských etymologů.

Diplomantka dokázala výsledky své náročné kompilační práce vhodně interpretovat v dobře strukturovaném výkladu a ze získaného materiálu vyvozuje náležitě závěry. Její statistická zjištění jsou cenným přínosem pro úplné poznání vývoje španělštiny, náležitě jsou diferencovány vlivy na evropskou španělštinu a vlivy omezené na její varianty hispanoamerické.

Práce má pečlivou úpravu (vytknout se dají jen nečetné, ale někdy závažné pravopisné chyby v češtině: *jednotlivé jazyky měli* – 6, *Kmeny Čibčů nebyli bojovné* – 20, *datumy* – 112, *v následujících dvou století* – 112 apod.), výklad je dobře strukturovaný a prokazuje autorčinu schopnost zpracovat velké množství jazykového materiálu a s pochopením věci jej náležitě interpretovat. Soudím, že práce svou úrovní přesahuje obvyklý průměr a její výpovědní hodnota je veliká. Přes velký rozsah zkoumaného materiálu se neutápí v jednotlivostech, nýbrž podává i celkový obraz vývoje španělštiny a úlohy výpůjček v něm.

Proto předloženou práci hodnotím veskrze kladně a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 25. 5. 2007

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.